

FI lausuntopyyntö VV

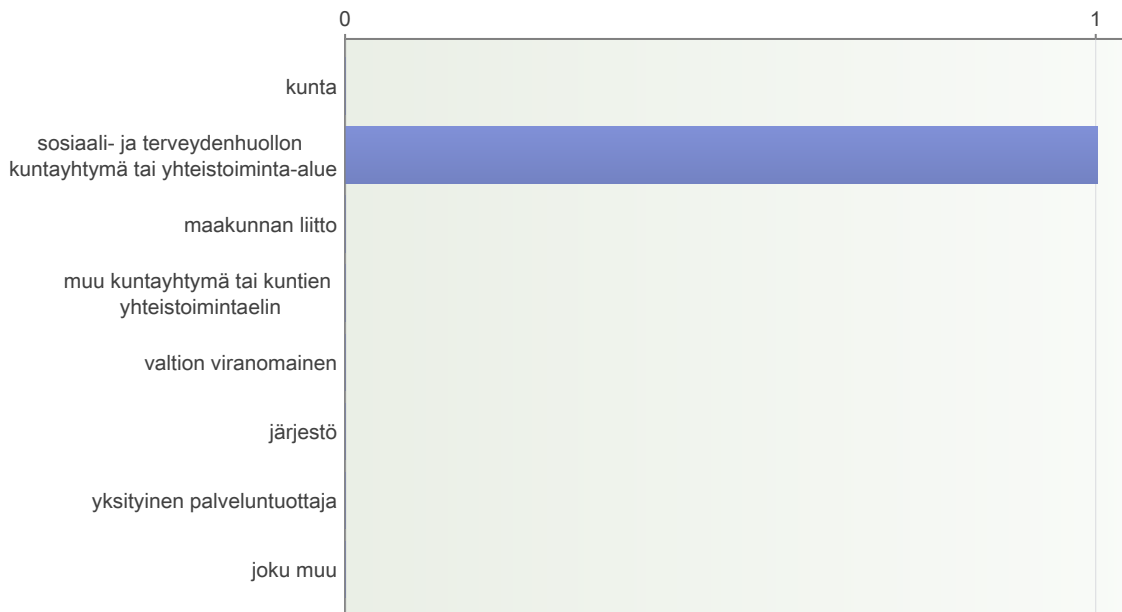
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
SoTe kuntayhtymä	Mikael Palola	mikael.palola@saarikka.fi	16.3.2017	Yhtymähallitus

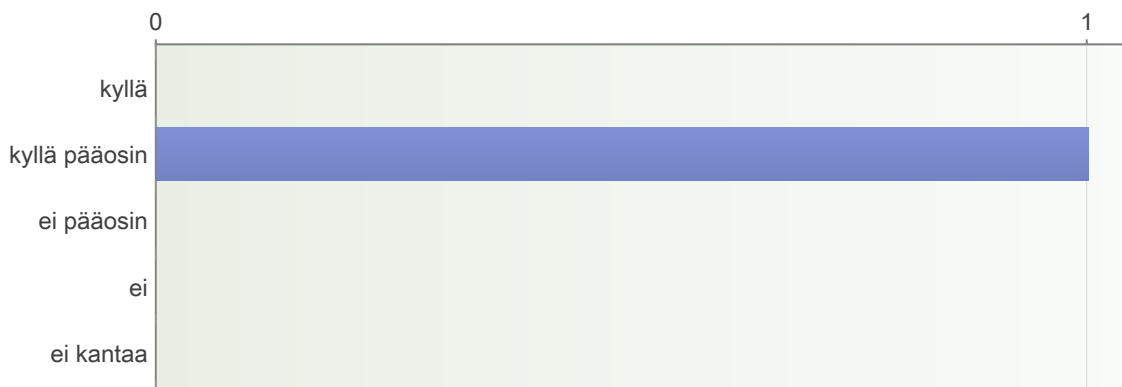
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

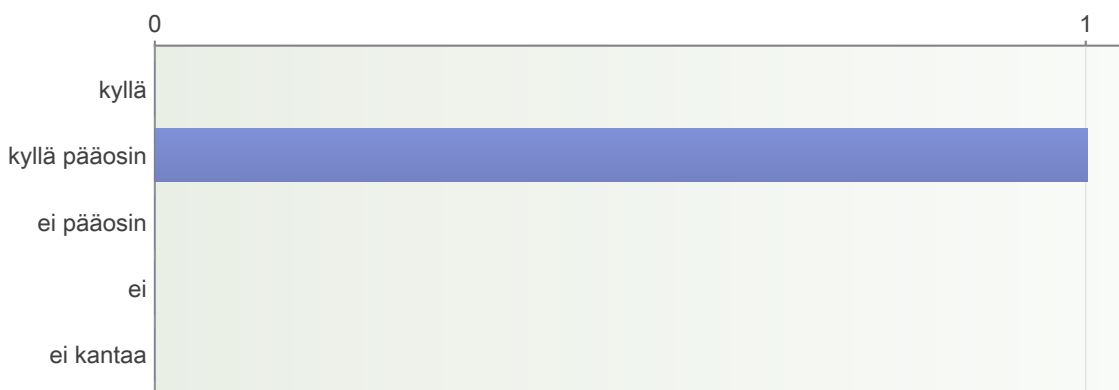
- Uudistus antaa mahdollisuuden ja välineet valtakunnalliseen ohjaamiseen, jolla voidaan nykyistä paremmin varmistaa palveluiden yhdenvertaisuutta sekä asetettujen vaikuttavuustavoitteiden toteutumista. Tavoitteiden toteutumista tukisivat valtakunnalliset, maakuntia velvoittavat palvelulupaukset, joilla määriteltäisiin koko Suomea koskevat selkeät vähimmäistasot. Valtakunnalliset palvelulupaukset helpottaisivat myös kansalaisten maakuntarajat ylittävän valinnanvapauden toteutumista.

Uudistus antaa mahdollisuuden muodostaa maakunnista vahvoja järjestäjiä, joilla on mahdollisuus, valtakunnallisen ohjauksen asettamissa rajoissa, määritellä alueensa palvelut kansalaisten palvelutarpeiden mukaisesti. Vahvoina järjestäjinä maakunnat voivat halutessaan järjestää palveluja niin, että palveluilla voidaan kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja sekä vahvistaa palveluiden yhdenvertaista saatavuutta maakunnan alueella. Maakuntien sisäisen palveluiden yhdenvertaisuuden saatavuuden ja riittävän palveluverkon varmistamiseksi, maakunnille tulisi määritellä laissa velvollisuus huomioida suoran valinnan palveluiden kapitaatiokorvauksissa sekä maksu- ja asiakassetelikorvauksissa maakunnan alueelliset erityistarpeet ja maksaa näihin perustuen erilaisia korvauksia maakunnan eri alueilla toimiville palveluntuottajille. Maakunnille tulisi laissa antaa myös selkeästi oikeus määritellä, milloin suoran valinnan palveluiden tuottaja voi perustaa sivupisteitä ja mitä palveluja sivupisteissä tulisi tarjota.

Tavoitteen toteutumista tukee myös maakunnille lakiluonnoksessa annettu mahdollisuus ohjata palveluntuottajia. Maakuntien asemaa palveluntuottajien ohjaamisessa olisi mahdollisuus vahvistaa, määrittelemällä maakunnille selkeämpi oikeus asettaa maksu- ja asiakassetelituottajille hyväksymisehtoja nykyisen palvelusetelituottajien hyväksymismenettelyn mukaisesti.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksen lakiluonnoksiin sisällytetty järjestäjän ja tuottajan erottaminen kannustaa järjestäjiä järjestämään palveluja aikaisempaa vahvemmin kansalaisten tarpeiden pohjalta. Valinnanvapauden lisääntymisen ja tuotannon hajauttamisen myötä järjestäjän on määriteltävä järjestettävän palvelukokonaisuudet ja palvelut huomattavasti nykyistä täsmällisemmin palvelulupauksiksi. Palvelulupausten määrittely tarjoaa maakunnan poliittisille päättäjille ja kansalaisille konkreettiset välineet vaikuttaa järjestettäviin palveluihin ja niiden sisältöihin.

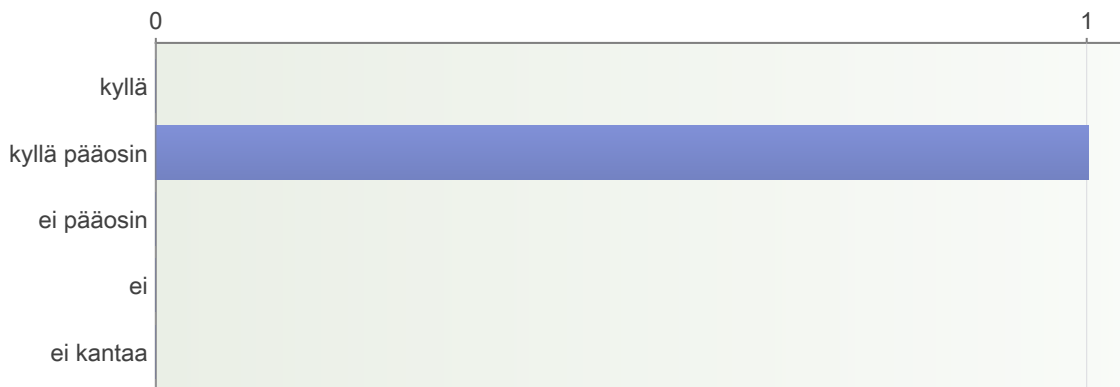
Valinnanvapaus ja siihen liittyvä palvelutuottajien keskinäinen kilpailu lisää myös palveluntuottajien intressejä huomioida asiakkaiden henkilökohtaisia tarpeita ja ottaa asiakkaat mukaan toiminnan suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Palveluntuottajien olisi lakiluonnoksen mukaan myös annettava maakunnalle selvitys siitä, miten asiakkaiden tarpeet ja osallistuminen on otettu huomioon palvelun tuottajan toiminnassa.

Asiakkaiden vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuuksia tulisi vielä vahvistaa lisäämällä lakiin palveluntuottajien velvollisuuksiin viittaukset esimerkiksi hallintolain sekä sosiaalihuollon asiakkaan ja potilaan asemasta ja oikeuksista annettuihin lakeihin.

Asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin vahvistetaan erityisesti asiakassuunnitelman laadintaa ja henkilökohtaisen budjetin käyttöä koskevilla määräyksillä. Lakiin olisi hyvä lisätä maakunnille kannustimia asiakassuunnitelman ja henkilökohtaisen budjetin käytön laajentamiseksi lakiluonnoksessa määriteltyjen asiakasryhmien ja käyttötilanteiden lisäksi muihinkin asiakasryhmiin ja tilanteisiin.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus antaa maakunnille palveluiden järjestäjänä mahdollisuuden kansalaisille järjestettävien palveluiden ja palveluiden myöntämiskriteereiden sekä palveluntuottajille asetettavien vaatimusten yksityiskohtaiseen määrittelyyn. Näissä määrittelyissä maakunnilla on mahdollisuus huomioida kansalaisten mahdollisuudet saada omaan tilanteeseensa sopivia palveluja.

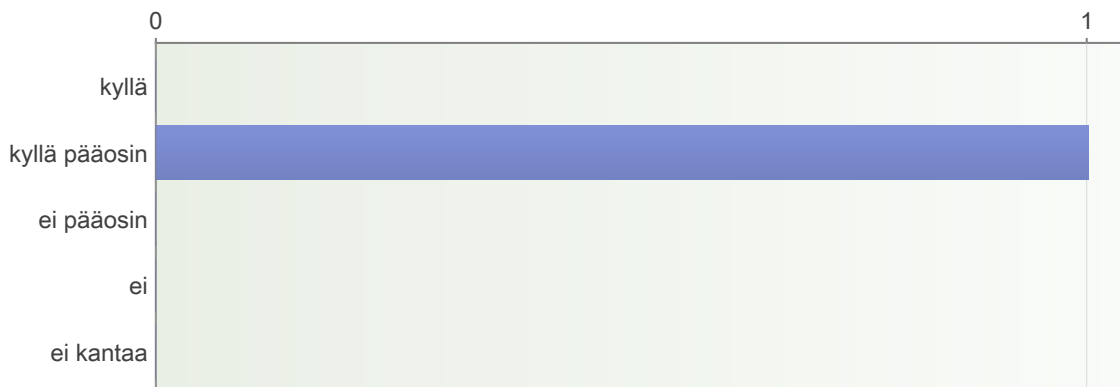
Maakunnille tulisi antaa mahdollisuus määrittellä palveluntuottajille maksettavien korvausten perusteet niin, että maakunta voisi niillä ohjata palvelutuotantoa ja varmistaa monipuolinen palvelutuotanto koko maakunnan alueella. Tämä edellyttäisi mm. sitä, että maakunnalla olisi oikeus määrittellä suoran valinnan palveluista ja maksu- ja asiakaseteleistä maksettavat korvaukset maakunnan alueella välimatkojen ja asukastiheyden sekä alueellisten palvelutarpeiden perusteella erisuuruiseksi.

Asiakkaiden mahdollisuutta saada omaan tilanteeseensa sopivia palveluja olisi mahdollista vahvistaa määrittelemällä lakiluonnosta täsmällisemmin maakuntien velvollisuus asiakaseteleillä ja henkilökohtaisella budjetilla annettavista palveluista sekä antamalla maakunnille lakiluonnoksessa määriteltyä vahvempi rooli maksusetelipalveluiden määrittelyyn ja hinnoitteluun.

Uudistukseen sisältyvä valinnanvapaus ja siihen liittyvä palveluntuottajien keskinäinen kilpailu kannustavat palveluntuottajia huomioimaan asiakkaiden tarpeita sekä erikoistumaan erilaisten asiakasryhmien palveluihin. Tämä puolestaan lisää asiakkaiden mahdollisuuksia saada omaan tilanteeseensa sopivia palveluja.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

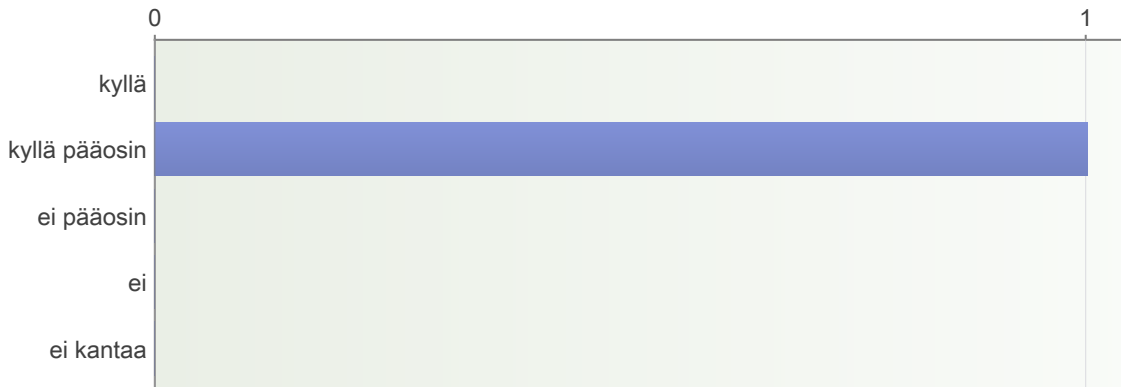
Vastaajien määrä: 1

- Uudistus antaa maakunnille mahdollisuuden palveluiden järjestäjänä määritellä palvelukokonaisuuksia ja palveluja sekä niihin liittyviä yhdyspinta- ja integraatiokäytäntöjä. Asiakkaiden mahdollisuutta saada yhteen sovitettuja palveluita tuetaan myös lakiluonnoksiin sisältyvillä asiakassuunnitelmaa koskevilla määräyksillä. Palveluiden yhteensovittamisen varmistamiseksi tulisi lakiin kirjata järjestäjälle selkeästi oikeus määritellä palveluntuottajille integraation toteuttamiseen liittyviä vaatimuksia. Yksi tapa tähän olisi kirjata lakiin asiakasseteli- ja maksusetelituottajien hyväksymismenettely nykyisen palvelusetelituottajien hyväksymismenettelyn mukaisesti. Tällöin maakunta voisi asettaa setelituottajien hyväksymisen ehdoksi määrittelemänsä integraatiokäytäntöjen toteuttamisen.

Palveluiden yhteensovittamiseen liittyvien määräysten toimeenpanon kannalta olisi lisäksi tärkeää, että lakeihin sisällytettäisiin lakiluonnoksia selkeämmät määrittelyt sille, mitä tarkoitetaan laaja-alaisilla palvelutarpeilla, yhteen sovitetuilla palveluilla, palvelukokonaisuuksilla sekä palveluketjuilla.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus mahdollistaa vahvan kansallisen ohjauksen sekä palveluiden järjestämisen ja taloudellisten tavoitteiden yhteen sovittamisen.

Myös maakunnilla olisi järjestäjänä mahdollisuus määritellä palvelut ja niiden sisältö sekä niistä palveluntuottajille maksettavat korvaukset kulloistenkin taloustavoitteiden mukaisesti. Valinnanvapauden myötä voidaan myös taloudellista riskiä siirtää osin markkinoiden kannettavaksi.

Kustannusten kasvun hillintätavoitteiden toteuttamista tukee myös uudistukseen sisältyvä valinnanvapaus ja palvelutuotannon hajauttaminen, joka kannustaa palveluntuottajia kilpailemaan ja kehittämään toimintansa kustannusvaikuttavuutta.

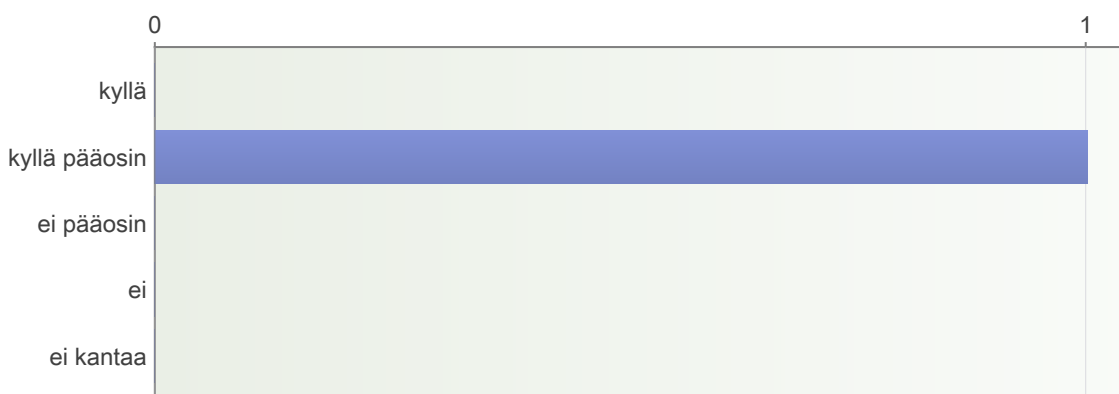
Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelumarkkinoiden toiminnan varmistaminen nousee kustannusten kasvun

hillinnän kannalta keskeiseen rooliin. Lakiluonnoksissa on määritelty kilpailu- ja kuluttajaviraston oikeudesta puuttua maakunnan tai maakunnan määräysvaltaan kuuluvan yhteisön kilpailulain vastaiseen menettelyyn tai toiminnan rakenteeseen. Samassa yhteydessä tulisi myös määritellä kilpailu- ja kuluttajaviraston oikeus ja velvollisuus puuttua vastaavalla tavalla yksityisten palveluntuottajien kilpailulain vastaiseen menettelyyn tai toiminnan rakenteeseen.

Valinnanvapauden myötä parantuva palveluiden saatavuus tuo todennäköisesti julkisten palveluiden käyttäjiksi myös niitä, jotka ovat tällä hetkellä rahoittaneet perustason terveyspalveluja yksityisellä rahalla. Tämä voi osaltaan lisätä julkisia kustannuksia, ellei tätä onnistuta huomioimaan kapitaatiokorvauksia määriteltäessä.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

14. Vapaamuotoiset huomiot.

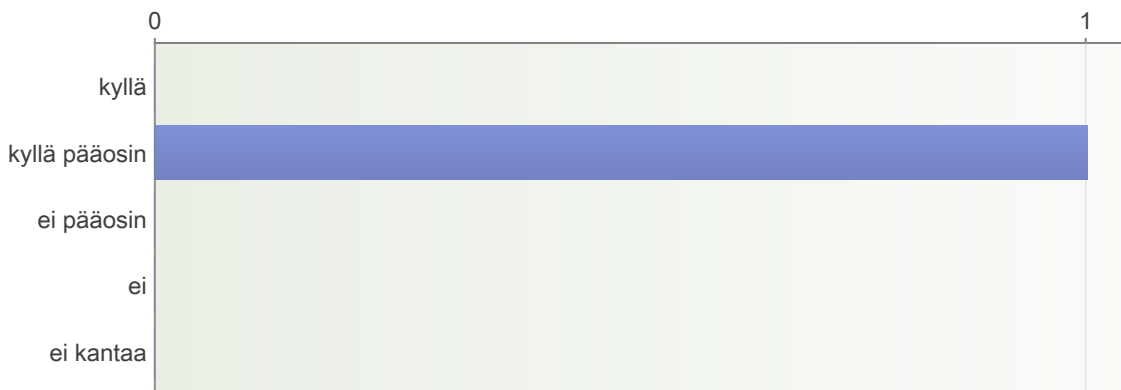
Vastaajien määrä: 1

- Uudistukseen sisältyvä järjestämisen ja tuottamisen eriyttäminen vahvistaa demokratian toteutumista ja kansanvaltaisuutta. Palveluiden järjestäminen ja siihen liittyvät käytännöt ovat demokratian ja kansanvaltaisuuden näkökulmasta keskeisiä. Uudistuksen myötä maakuntien valtuustojen rooli palveluiden järjestämisessä vahvistuu. Maakuntavaltuustojen vahvistamat palvelulupaukset voidaan valmistella tuotantoorganisaatioiden intressien sijaan kansalaisten palvelutarpeisiin perustuen. Palvelulupausten valmisteluun voidaan myös osallistaa kansalaisia ja palvelulupausten toteutumista voidaan seurata ja valvoa.

Demokratian ja kansanvaltaisuuden toteutumista kaventaa uudistuksessa sosiaali- ja terveysministeriölle määritelty rooli maakuntien ohjaamisessa. Demokratian toteutumista vahvistaisi, jos eduskunta vahvistaisi vuosittain ministeriön ohjauksen pohjana käytettävät kansalliset palvelulupaukset ja palveluiden järjestämistä koskevat tavoitteet.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

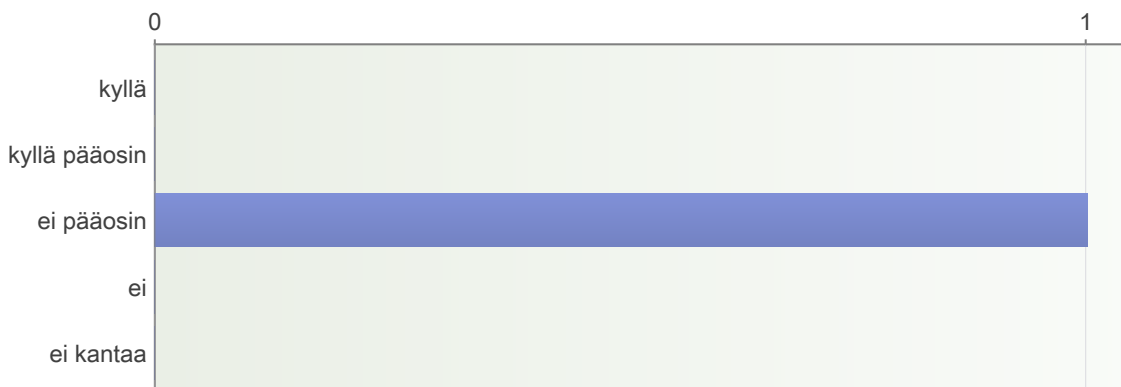
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus mahdollistaa ja kannustaa toimintatapojen uudistamiseen ja palveluinnovaatioiden käyttöönottoon. Edellytyksenä kuitenkin on, että kansallinen ohjaus ja maakuntien palvelumäärittelyt ja -lupaukset sekä palveluntuottajille asetettavat vaatimukset määritellään niin, että ne mahdollistavat eri toimijoille riittävästi toimintavapauksia palveluiden ja oman toimintansa kehittämiseen ja uudenlaisten palveluinnovaatioiden kokeiluihin.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveyspalveluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Lakiin tai sen perusteluihin tulisi määritellä yksityiskohtaisemmin ja selkeämmin mm. se, mitä tarkoitetaan yleisillä oireilla ja sairauksilla, ammattihenkilöiden konsultaatioilla ja avovastaanotoilla ja laaja-alaisella osaamisella ja koordinoinnilla. Lain toimeenpanon kannalta olisi syytä myös täsmentää, milloin asiakkaalla katsotaan olevan monia yhtäaikaista tuen tarpeita ja millä perusteilla arvioidaan milloin palvelu on toistuvaa.

Laissa tulisi myös asian selkeyttämisen vuoksi määritellä, sisällytetäänkö neuvolapalvelut suoran valinnan palveluihin vai jätetäänkö niitä koskeva harkinta maakunnalle. Samoin lakiin tulisi määritellä tarkemmin, miten vastuu jakautuu maakunnan liikelaitoksen ja sote-keskuksen sekä suun hoidon yksikön kesken koululaisten ja opiskelijoiden palveluiden osalta.

Tässä yhteydessä olisi syytä myös arvioida julkisen vallan käytön määrittelyä suoran valinnan palveluiden ja ylipäätään uudenlaisen valinnanvapauden näkökulmasta.

Sosiaalihuollon palveluiden osalta lakiin tulisi määritellä tarkemmin palveluittain mitä tarkoitetaan tilapäisellä ja lyhytaikaisella palvelutarpeella sosiaalihuoltolain 14§:ssä määriteltyjen palveluitten osalta. Ilman selkeää määrittelyä roolit ja kustannusvastuut liikelaitoksen ja suoran valinnan palveluiden tuottajien kanssa jäävät epäselväksi ja tulevat aiheuttamaan käytännön ongelmia. Jatkovalmistelussa olisi syytä myös pohtia, tulisiko osa 14§:n palveluista rajata tilapäisinä ja lyhytaikaisinakin suoran valinnan ulkopuolelle.

Sote-keskusten sosiaaliohjauksen roolin selkeyttämistä tukisi myös, jos laissa olisi mahdollisuus tarkentaa missä tilanteissa kansalaisella on oikeus hakea palveluja suoraan maakunnan liikelaitoksesta ja missä tilanteissa liikelaitoksen palveluiden piiriin päästään sote-keskuksen sosiaaliohjauksen kautta.

Yksi tapa selkeyttää suoran valinnan palveluiden määrittelyä voisi olla selkeät viittaukset sosiaalihuollon ja terveydenhuollon sekä erityislakien ao. pykäliin.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämistä vastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

21. Vapaamuotoiset huomiot.

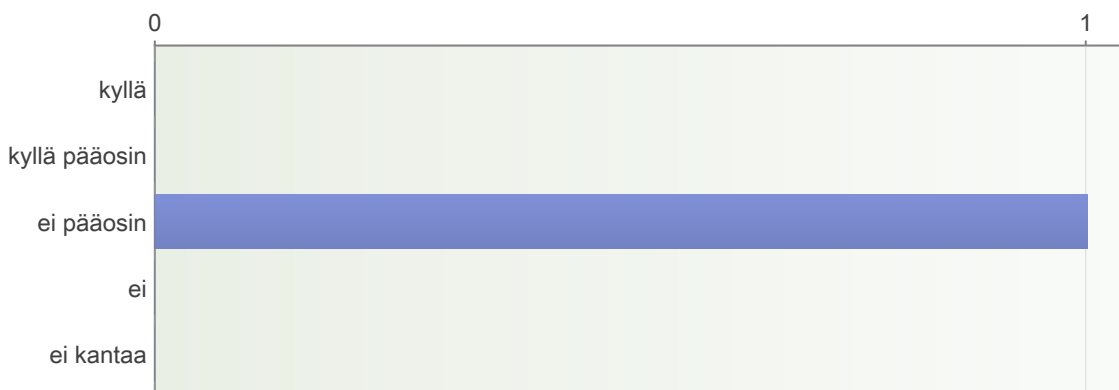
Vastaajien määrä: 1

- Järjestäjä voi määritellä suoran valinnan palveluiden piirissä olevien palvelukokonaisuuksien ja palveluiden sisällöt, laatu- ja vaikuttavuustavoitteet sekä integraation toteutumista koskevat vaatimukset. Suoran valinnan palveluiden tuottaja vastaa järjestäjälle siitä, että maksusetelillä tuotetut palvelut täyttävät järjestäjän niille asettamat sisältö ja laatuvaatimukset. Järjestämisvastuun näkökulmasta olisi perusteltua, että maakunta voisi määritellä maksusetelituottajien hyväksymiskriteerit ja maakunta hyväksyisi myös maksusetelituottajat nykyisen palvelusetelijärjestelmän mukaisesti.

Järjestäjän ohjaus- ja vaikutusmahdollisuuksien varmistamiseksi 17 § tulisi tarkentaa niin, että ”Suoran valinnan palvelun tuottajan on annettava asiakkaalle maksusetelin avulla mahdollisuus valita palvelun tuottaja niissä suoran valinnan palvelukokonaisuuksiin kuuluvissa yksittäisissä toimenpiteissä ja palveluissa, jotka ovat maakunnan määrittelemiä maksusetelillä tuotettavia palvelukokonaisuuden itsenäisiä osakokonaisuuksia”. Samoin 36§ kohtaan 5 tulisi tarkentaa esimerkiksi seuraavasti: ” 5) miten tuottaja toteuttaa maakunnan palvelustrategiaan ja palvelulupaukseen, asiakkaiden palvelukokonaisuuksiin ja palveluketjuihin sekä maksusetelillä tuotettaviin palveluihin samoin kuin palvelujen yhteensovittamiseen liittyviä ehtoja; ja”

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

23. Vapaamuotoiset huomiot.

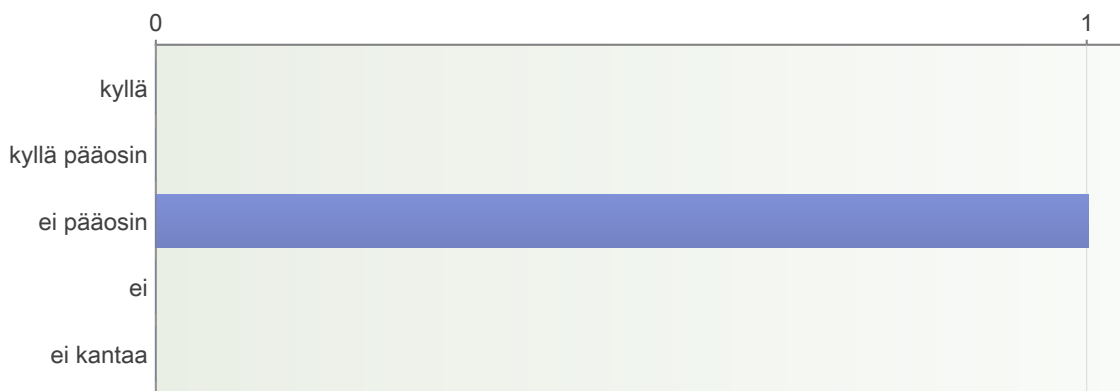
Vastaajien määrä: 1

- Maakunnalla tulisi olla järjestäjänä mahdollisuus päättää ketä se hyväksyy järjestämiensä palveluiden maksusetelituottajaksi nykyisen palvelusetelituottajien hyväksymiskäytäntöjen mukaisesti.

Lain 17§ tulisi tarkentaa niin, että siinä määriteltäisiin maakunnalle yksiselitteinen valta määrittellä ne palvelukokonaisuudet ja palvelut, joissa sote-keskuksen on tarjottava maksuseteliä sekä maksuseteleiden arvot.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan mahdollisuuksien varmistamiseksi maakunnalle tulisi antaa selkeä päätösvalta siitä, mistä palvelukokonaisuuksista ja palveluista asiakkaalle on tarjottava maksuseteliä sekä maksusetelin arvon määrittely

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

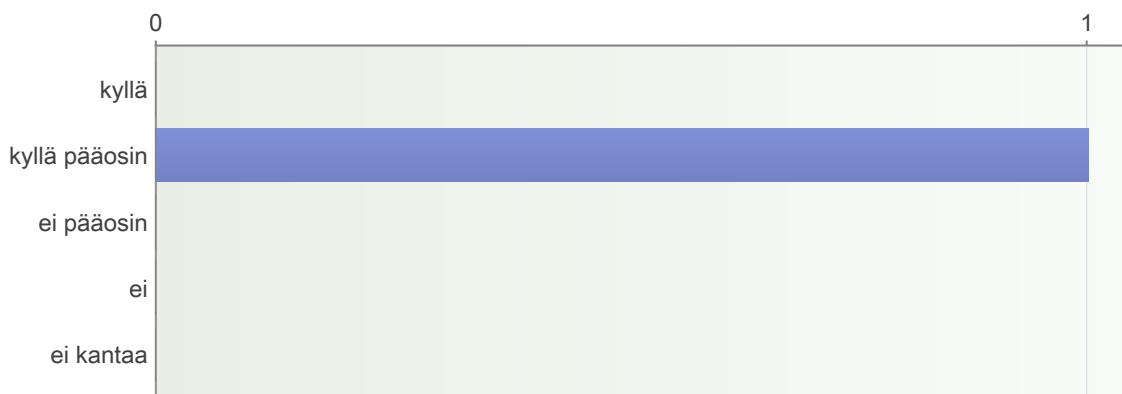

27. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

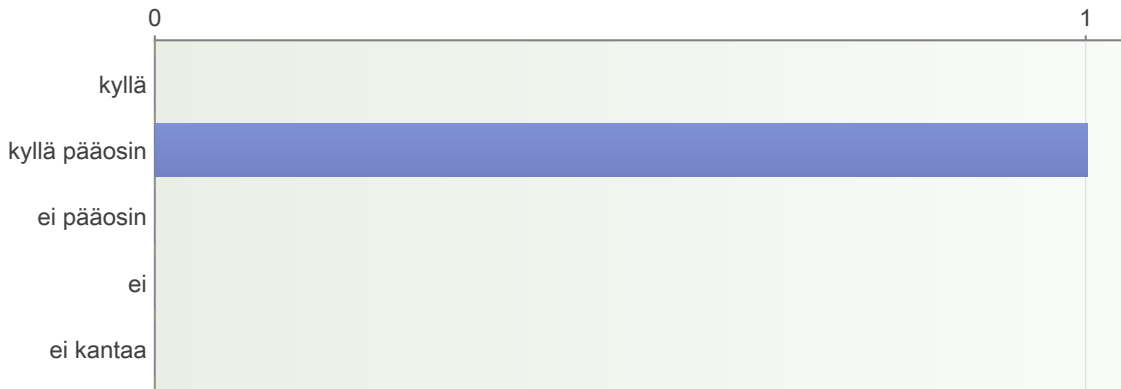

29. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

30. 10b. Turvaako asiakasetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

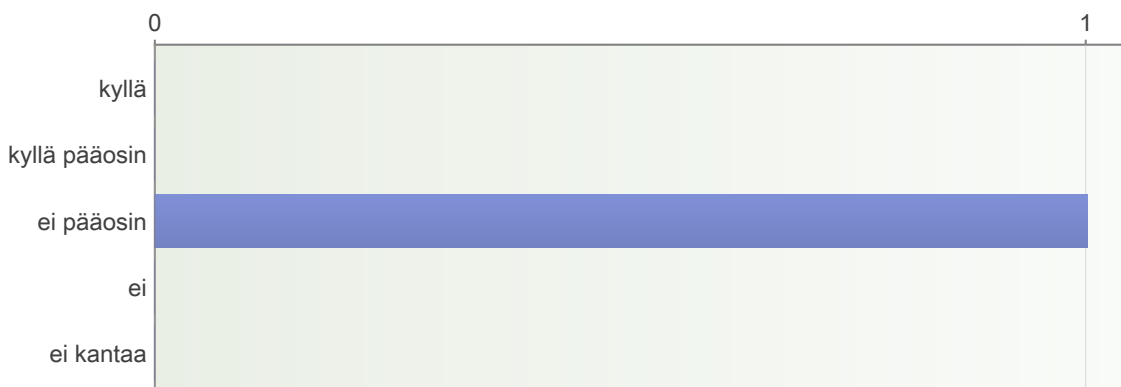
31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksessa 43§ on määritelty maakunnalle järjestäjänä mahdollisuus määritellä asiakasetelillä tuotettavien palveluiden sisällön ja palveluntuottajille asetettavien vaatimuksia asiakassuunnitelmien kautta. Maakunnan ohjaus- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamisen kannalta olisi perusteltua sisällyttää lakiin nykyisen palvelusetelijärjestelmän mukainen tuottajien hyväksymismenettely, jolloin maakunnalla olisi mahdollisuus asettaa asiakasetelituottajille ja tuotettaville palveluille selkeät vaatimukset sekä seurata ja valvoa niiden toteutumista.

32. 10c. Ovatko asiakasetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

33. Vapaamuotoiset huomiot.

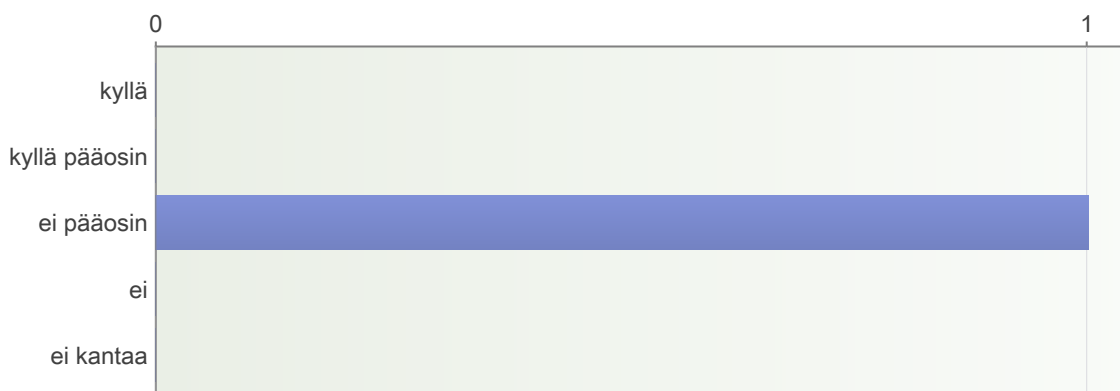
Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksessa annetaan maakunnalle mahdollisuus päättää asiakaseteleiden käytöstä. Lakiluonnoksen yksityiskohtaisissa perusteluissa on asiakaseteleiden käytön minimiksi asetettu 15 prosenttia palveluiden kokonaiskustannuksista.

Lisäksi lakiluonnoksessa määrätään, että maakunnan on käytettävä palvelujen järjestämisessä asiakasseteliä riittävässä määrin sen varmistamiseksi, että muissa kuin suoran valinnan palveluiden toteutuu asiakkaan valinnanvapaus. Tätä määräystä olisi syytä tarkentaa ainakin siltä osin, että tarkastellaanko valinnanvapauden toteutumista palvelu-, palvelukokonaisuus- vai liikelaitostasolla ja millä perusteella valinnanvapauden toteutumisen riittävyttä arvioidaan.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

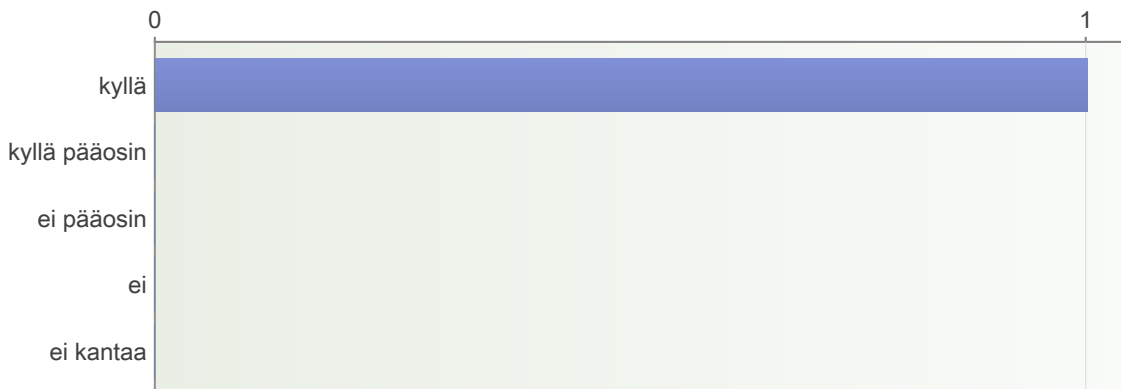
- Lakiluonnoksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että palvelut rajataan ainakin alkuvaiheessa asiakassuunnitelmassa mainittuihin palveluihin. Tämä voi kaventaa asiakkaan tosiasiallisia mahdollisuuksia vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen.

Lakiluonnoksen 25§:ssä todetaan, että henkilökohtaista budjettia voidaan käyttää niiden asiakkaiden palveluissa, joilla on jatkuvaa tuen ja avun tarvetta. Yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että maakunnilla olisi velvollisuus tarjota henkilökohtaista budjettia iäkkäille ja vammaisille henkilöille, joilla on pitkäaikaista, jatkuvaa ja laaja-alaista eli useita erilaisia palvelujen, tuen ja avun tarvetta. Lakiin tulisi tarkentaa, milloin kysymyksessä on tässä tarkoitettu pitkäaikainen, jatkuva ja laaja-alainen eli useiden erilaisten palvelujen, tuen ja avun tarve. Voidaanko esimerkiksi säännöllisen kotihoidon tai ympärivuorokautisen asumispalveluiden tarve tulkita tällaiseksi.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

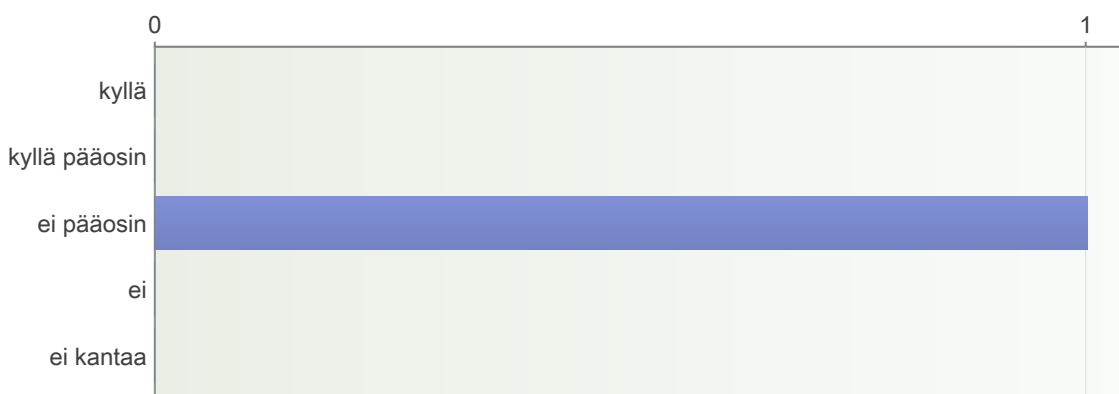
37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lain yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että jos asiakas ei valitse itselleen suoran valinnan tuottajaa, maakunta huolehtii henkilön listaamisesta lähinnä olevan sote-keskuksen ja/tai suunhoidon yksikön asiakkaaksi. Asian selkeyttämiseksi lakiin olisi hyvä ottaa vastaavat määräykset myös asiakas- ja maksusetelin osalta. Lisäksi laissa olisi hyvä myös määritellä, millä perusteella maakunta em. valintoja asiakkaiden puolesta voi tehdä.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

39. Vapaamuotoiset huomiot.

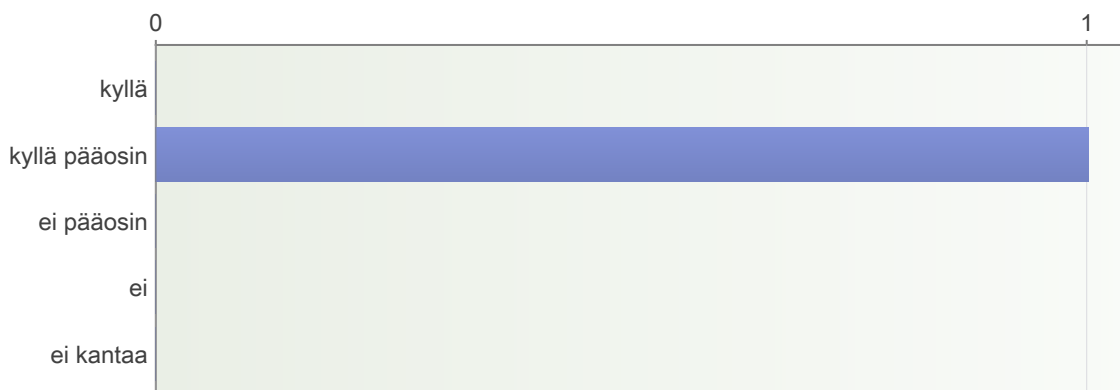
Vastaajien määrä: 1

- Maakunta voi lakiluonnoksen mukaan asettaa suoran valinnan palveluiden tuottajille ehtoja. Maakunnan ohjaus- ja valvontavastuun toteuttamisen näkökulmasta olisi perusteltua määritellä maakunnalle vastaavanlainen ehtojen asettamismahdollisuus myös maksu- ja asiakassetelipalvelun tuottajille.

Kansalaisilla on lakiluonnoksen mukaan mahdollisuus valita suoran valinnan palveluiden palvelun tuottaja ja toimipiste sekä liikelaitoksen toimipiste koko Suomen alueelta. Lakiin olisi syytä tarkentaa, miten maakunta voi asettaa ehtoja eri puolilla Suomea toimiville palveluntuottajille. Lakiin olisi myös syytä täsmentää, onko maakunnalla palveluiden järjestäjänä samanlainen vastuu kansalaisen palveluista myös silloin, kun asiakas valitsee maakunnan ulkopuolella toimivan palveluntarjoajan. Ja mikäli maakunta vastaa järjestäjän roolissa myös niistä palveluista, joiden tuottajana on sellainen maakunnan ulkopuolella toimiva palveluntuottaja, jonka kanssa maakunta ei ole tehnyt sopimusta ja jolle maakunta ei ole erikseen asettanut ehtoja, on lakiin täsmennettävä maakunnan roolia ja mahdollisuuksia ohjata ja valvoa tällaisia palveluntuottajia.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

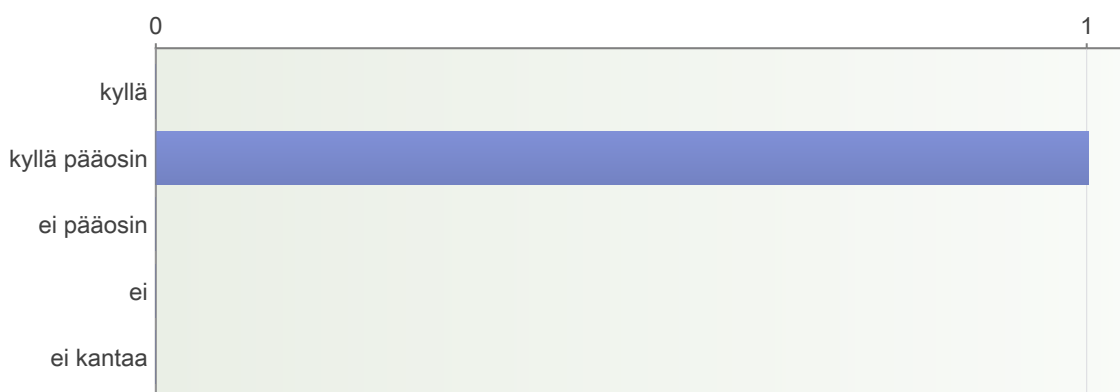
41. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnalle tulisi määritellä mahdollisuudet sopimusten tekemiseen maksu- ja asiakassetelituottajien kanssa samalla tavalla, kun lakiin on nyt määritelty suoran valinnan palveluiden tuottajien kanssa.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

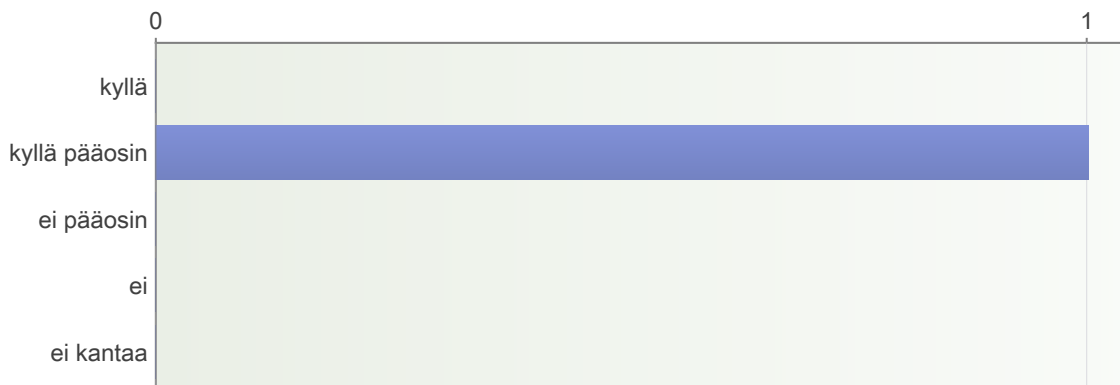
- Lakiluonnoksessa ja sen yksityiskohtaisissa perusteluissa on liikelaitoksen ja maakunnan yhtiöiden suhteeseen liittyviä ristiriitaisuuksia. Lakiin on syytä täsmentää, että yhtiöittämisvelvoitteen mukaisesti perustetut yhteisöt ovat maakunnan järjestämistoiminnan eivätkä maakunnan omasta tuotannosta vastaavan liikelaitoksen alaisuudessa.

Maakuntalain ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain voimaantulakiluonnoksessa säädetään toimitilojen ja irtaimen omaisuuden siirrosta maakunnalle. Valinnanvapauslakiin olisi syytä sisällyttää määräykset näiden maakunnalle siirtyvien toimitilojen ja irtaimen omaisuuden vuokraamiseen liittyvistä käytännöistä. Onko maakunnan yhtiöiden vuokrattava maakunnalle siirtyviä tiloja vai voivatko maakunnan yhtiöt päättää vapaasti omista tiloistaan. Onko muilla kuin maakunnan omilla yhtiöillä mahdollisuus kilpailla maakunnan omistamista/hallinnoimista tiloista maakunnan omistamien yhtiöiden kanssa. Maakunnalle siirtyvien tilojen ja irtaimen omaisuuden käyttöön liittyvillä käytännöillä on merkittävä vaikutus maakunnan yhtiöiden ja yksityisten yhtiöiden tasapuoliseen kohteluun ja kilpailuasetelmaan. Siksi niitä koskevat määräykset tulisi sisällyttää uudistusta ohjaaviin lakeihin.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

45. Vapaamuotoiset huomiot.

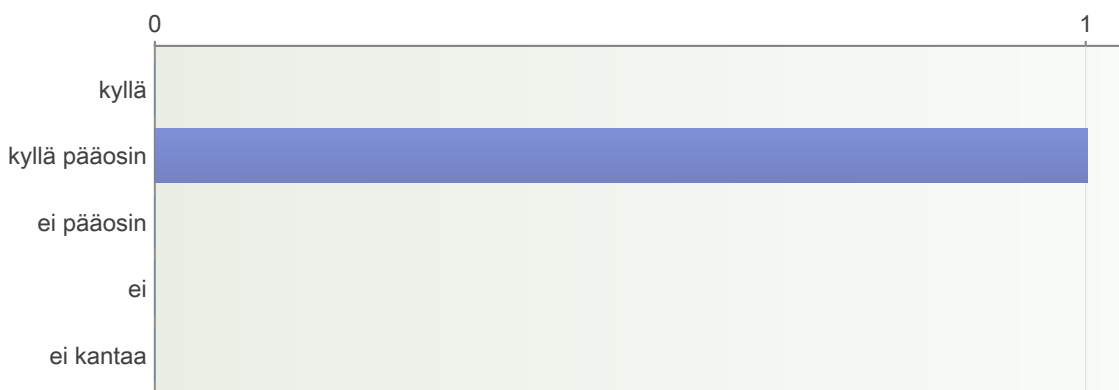
Vastaajien määrä: 1

- Lakiin tulisi täsmentää missä määrin maakunnalla on oikeus ohjata palvelutuottajien sijoittumista ja palveluverkkoa palveluntuottajille maksettavilla korvauksilla. Maakunnalla tulisi esim. olla oikeus maksaa maakunnan eri alueille sijoittuville palveluyksiköille erisuuruista kiinteää korvausta. Kiinteän korvauksen perusteet tulisi voida määritellä niin, että korvauksissa olisi mahdollista huomioida kansalaisen palvelutarpeet ja niistä aiheutuvat kustannukset yksilökohtaisesti mm. kansalaisen hyvinvointi- ja terveystilanne, sosioekonominen asema, asuinpaikka, ikä, perhesuhteet. Tällaiset henkilökohtaiset tarvekertoimet vähentäisivät palveluntuottajien kannusteita valikoida itselleen vähän palvelua tarvitsevia asiakkaita tai palveluiden tarjoamiseen vain nk. hyvälle asuinalueille.

Jos maakunnilla on mahdollisuus maksaa maakunnan alueella erisuuruisia kiinteitä korvauksia esimerkiksi tilanteessa, jossa maakunta päättää tarjota sote-keskuspalveluja lähipalveluna pienelle väestölle, olisi lakiin syytä kirjata menettelytavat tällaisen palveluntuottajan ”valinnasta”. Tarkempi määrittely on eri toimijoiden tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi tarpeen etenkin niitä tilanteita varten, jossa jollekin alueelle ei tule markkinaehtoisesti (ei maakunnan oman eikä yksityisten yhtiöiden toimesta) maakunnan palvelulupauksen mukaisesti palveluyksikköä ja palveluyksikön saamiseksi maakunta päättää maksaa korotettua kiinteää korvausta.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

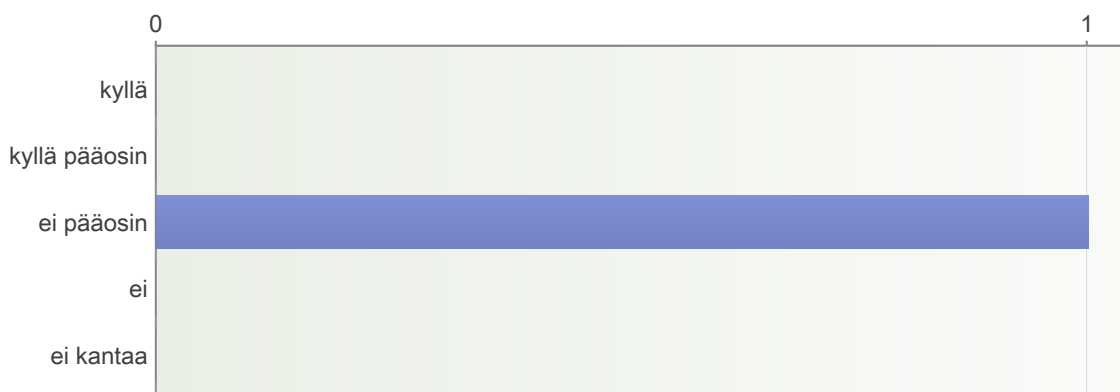
47. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiin tulisi täsmentää missä määrin maakunnalla on oikeus ohjata palvelutuottajien sijoittumista ja palveluverkkoa palveluntuottajille maksettavilla korvauksilla. Voiko maakunta esim. maksaa maakunnan eri alueilla sijoittuville palveluyksiköille erisuuruista muuta korvausta. Samoin tulisi selkeyttää, että voiko maakunta maksaa eripuolilla maakuntaa asiakaseteleillä tuotettavista palveluista erisuuruista korvausta.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

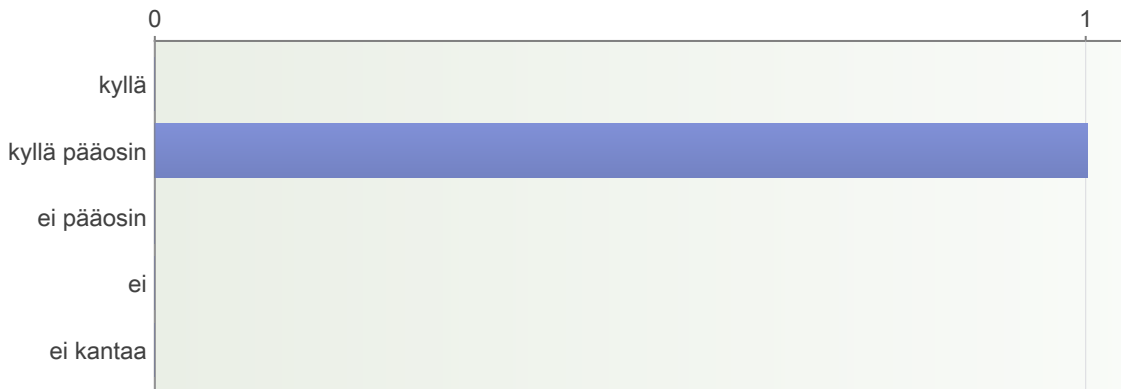
- Aikataulu on haastava. Uudistuksen toimeenpano edellyttää aivan uudenlaista järjestäjää ja järjestäjäosaamista, toimintamalleja sekä niihin liittyviä tietojärjestelmiä. Siirtymäajan jatkaminen tai vaiheistaminen olisi jossain määrin perusteltua. Nopean toimeenpanon etuna on kuitenkin se, että maakunnat voivat organisoiua alusta asti lopulliseen muotoonsa eikä väliaikaisia toimintamalleja ja organisaatioita tarvitse perustaa.

Lakiin on syytä tarkentaa, onko maakuntien tarjottava kansalaisille mahdollisuus suoran valinnan palveluihin 1.1.2019 alkaen, vaikka maakunnan omaa suoran valinnan palveluiden tuotantoa ei olisikaan vielä tuohon mennessä yhtiötetty. Jos kansalaisilla on mahdollisuus valita suoran valinnan palveluiden palvelun tuottaja 1.1.2019 alkaen, lakiin on määriteltävä miten maakunnan on liikelaitoksen toiminnassa eriytetään suoran valinnan palveluiden tuotanto ja miten ja milloin kansalaiset voivat valita ja listautua liikelaitoksen ja sote-keskusten asiakkaiksi.

Maakuntalain ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain voimaantulon luonnoksen mukaan ” Väliaikaisen toimielimen tehtävänä ei ole poliittisia linjauksia vaativien asioiden valmistelu”. Sote-uudistuksen valmistelu ja toimeenpano edellyttävät (mm. suoran valinnan palveluiden, asiakassetelipalveluiden, henkilökohtaisen budjetoinnin palveluiden määrittelyä) poliittisia linjauksia ja päätöksentekoa. Valinnanvapauslakiin tai em. toimeenpanolakiin olisi määriteltävä toimintamalli, jonka mukaisesti maakuntien valmistelussa olisi mahdollista tehdä poliittisia linjauksia ja päätöksiä jo ennen varsinaisten maakuntavaltuustojen toiminnan käynnistymistä.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

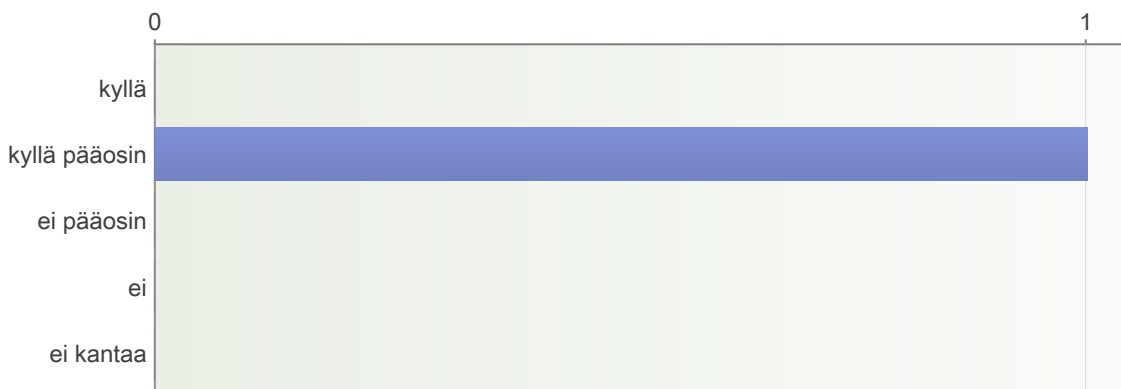
51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Järjestäjällä on mahdollisuus määritellä järjestettävät palvelut ja ohjata ja valvoa palveluiden tuottajia. Maakunnan edellytyksiä järjestämisvastuun toteuttamiseen tulisi vahvistaa määrittelemällä maakunnalle oikeus hyväksyä myös maksu- ja asiakassetelien tuottajat. Maakunnalle tulisi antaa oikeus asettaa ehtoja, hyväksyä tuottajia ja tehdä tuottajien kanssa sopimuksia myös oman alueensa ulkopuolella toimivien palveluntuottajien kanssa tilanteissa, joissa maakunnan asukkaat valitsevat tuottajia maakunnan ulkopuolelta.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus mahdollistaa sosiaali- ja terveyspalveluiden markkinoiden laajentumisen huomattavasti nykyisestä. Julkisen tuotannon kilpailukyky on kuitenkin ainakin alkuvaiheessa hyvin vahva. Maakunnan yhtiöön siirtyy kuntien ja kuntayhtymien nykyiset asiakkaat, henkilöstö, tilat ja laitteet. Suoran valinnan palveluiden tuottamiseen liittyy myös merkittäviä taloudellisia riskejä. Nämä voivat osaltaan hillitä markkinoiden syntymistä.

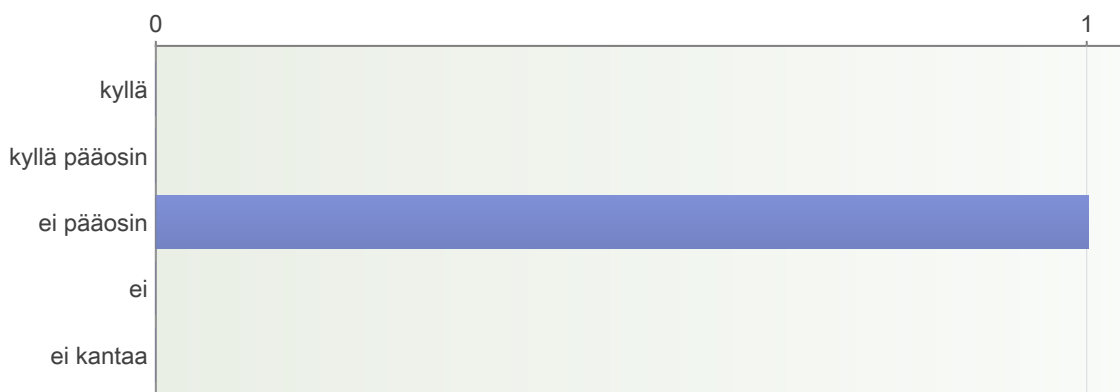
Maakunnilla on lakiluonnoksen perusteella mahdollisuus ohjata ja vaikuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden toimintaan järjestettävien palveluiden, suoran valinnan palveluiden ja asiakassetelipalveluiden määrittelyllä. Markkinoiden ohjaamisen näkökulmasta olisi perusteltua määritellä maakunnalle oikeus myös maksusetelipalveluiden tarkempaan määrittelyyn.

Maakuntien väestöpohjat ovat verrattain pieniä. Tämä asettaa kovat haasteet toimivien sosiaali- ja terveyspalveluiden markkinoiden syntymiselle. Lain jatkovalmistelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota markkinoiden monopolisoitumisen estämiseen.

48§:ssä määritellään kilpailu- ja kuluttajaviraston oikeudesta puuttua maakunnan tai maakunnan määräysvaltaan kuuluvan yhteisön kilpailulain vastaiseen menettelyyn tai toiminnan rakenteeseen. Samassa yhteydessä tulisi myös määritellä kilpailu- ja kuluttajaviraston oikeus ja velvollisuus puuttua vastaavalla tavalla yksityisten palveluntuottajien kilpailulain vastaiseen menettelyyn tai toiminnan rakenteeseen.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnokseen on sisällytetty nk. verkostomalli, jolla pyritään mahdollistamaan myös pienten yritysten toimiminen suoran valinnan palveluiden tuottajana. Suoran valinnan vapauden palveluiden tuottajalta edellytetään kuitenkin laajaa palvelukokonaisuutta ja taloudellisen riskin kantokykyä. Näitä vaatimuksia voi verkostomallilla toimivillakin pienillä yrityksillä olla tosiasiallisesti vaikea täyttää. Lakiin olisi myös syytä täsmentää tällaisen verkoston vastuuryityksen vähimmäisvaatimukset. Edellytetäänkö verkoston kokoajalta esimerkiksi omaa tuotantoa vai voiko verkoston kokoajana ja maakunnan sopimusosapuolena toimia esimerkiksi jokin yksittäinen konsulttiyritys.

Pienten yritysten toimintaedellytysten turvaamisen kannalta olisi perusteltua sisällyttää maksuseleihin mm. maksuseleillä tuottavien palveluiden määrittelyyn ja hinnoitteluun liittyvä toimivalta maakunnan järjestämistehtävään.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

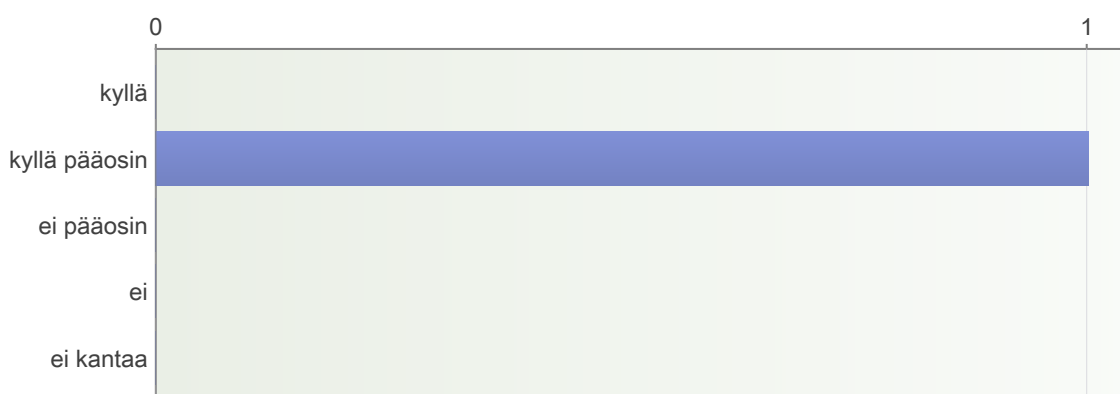
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus ja kapitaatorahoitus lisää palveluntuottajien kannusteita ihmisten varhaiseen hoitamiseen ja hoitotasapainoista huolehtimiseen. Järjestäjältä vaaditaan taitoa ohjata ja valvoa palveluntuottajia niin, ettei riskit alihoidamisesta toteudu ja että ihmiset saavat kokonaisvaltaisia palveluja siitä huolimatta, että palveluketjut hajaantuvat useiden palveluntuottajien vastuulle.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

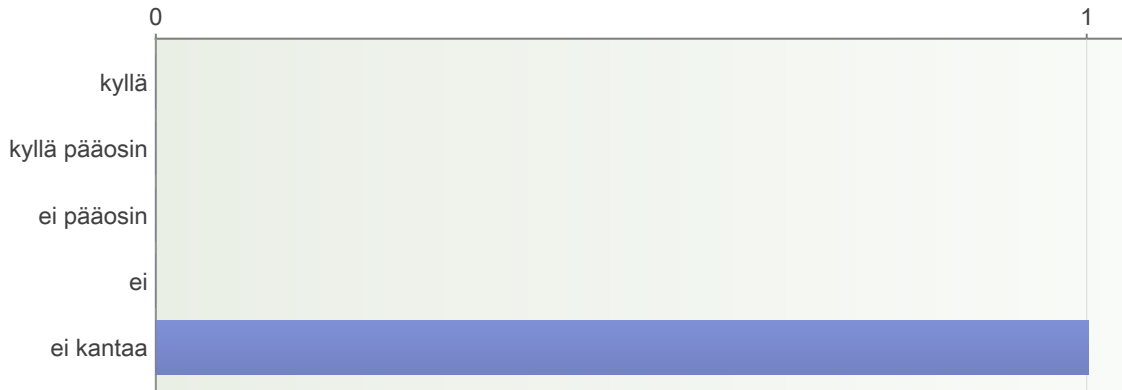
59. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiin olisi hyvä selventää miltä osin 12§:n kouluterveydenhuolto ja opiskeluterveydenhuolto koskevat rajoitukset määritellään hammashoidon osalta.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Ei vastauksia.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.